

A 4 ÉGTÁJ

VIADALA

3-4. OSZTÁLY ÉSZAK

2015.02.05 – 02.25.

Csapat neve: _____

Iskola neve: _____

Elérhető pontszám: 70 pont

Elért pontszám:

Beküldési határidő: 2015.02.25.

Eredmények közzététele: 2015.03.16.

Beküldési cím: Abacusan Stúdió, 1193 Budapest Klapka u. 47.

Kérjük, a feladatlapokat **ne** tértivevényesen adják postára.

A borítékra írják rá: „A 4 égtáj viadala”!

A vikingek skandináv származású kereskedők, hajósok és harcosok voltak, akik a VIII. és a XI. század között indultak rablóportyáikra vagy hódító hadjárataikra.

1. Színezzétek ki a térképen azokat az országokat, ahonnan származtak és nevezzétek is meg azokat!

_____/6 pont

2. Válaszoljatok a következő kérdésekre! Karikázzátok be a helyes válasz betűjelét!

- Mi volt a vikingek fő haszonállata?
 - a) disznó
 - b) szarvas
 - c) teve

- Miből készült a viking házak teteje?
 - a) zsúpfedél vagy gyepe
 - b) pala vagy zsinde
 - c) bambusz vagy pálmalevél

- Hogyan tartósították a vikingek a húst és a halat?
 - a) Elvermelték.
 - b) Füstöléssel tartósították.
 - c) Hűtőben tárolták.

- Miért kényszerültek ősszel több állat levágására?
 - a) Az isteneknek ajánlották fel.
 - b) A sok állat szerencsétlenséget jelentett.
 - c) Nem tudták volna télen etetni őket.

- Milyenek voltak a viking házak?
 - a) Kör alakú, kis alapterületűek voltak.
 - b) Négyzet alakú, kis alapterületűek voltak.
 - c) Téglalap alakú, nagy alapterületűek voltak.

- Mi volt a vikingek kedvenc itala?
 - a) tea
 - b) író
 - c) limonádé

- Miből készítették a kenyeret?
 - a) rizslisztből
 - b) banánlisztből
 - c) rozs - vagy árpalisztből

- Milyen fából készült a vikingek hajója?
 - a) éger
 - b) kőris
 - c) juhar

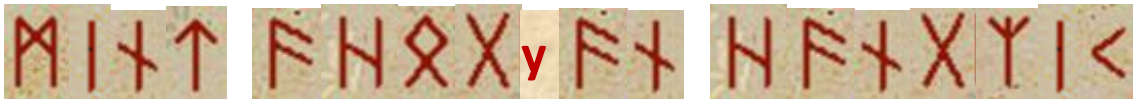
____ / 8 pont

3. A rúnák ősi írásjegyek, amelyek Ó germán eredetűek. Leginkább a vikingek használták őket. A rúnákat csontokba, kövekbe vagy falapokra vésték, rajzolták hosszas munkával.

Egy norvég szólást rejtenek az alábbi sorok. A rúnaábécé segítségével ti is megtudjátok, melyik ez a szólás? (A szövegben a y jel = y.)

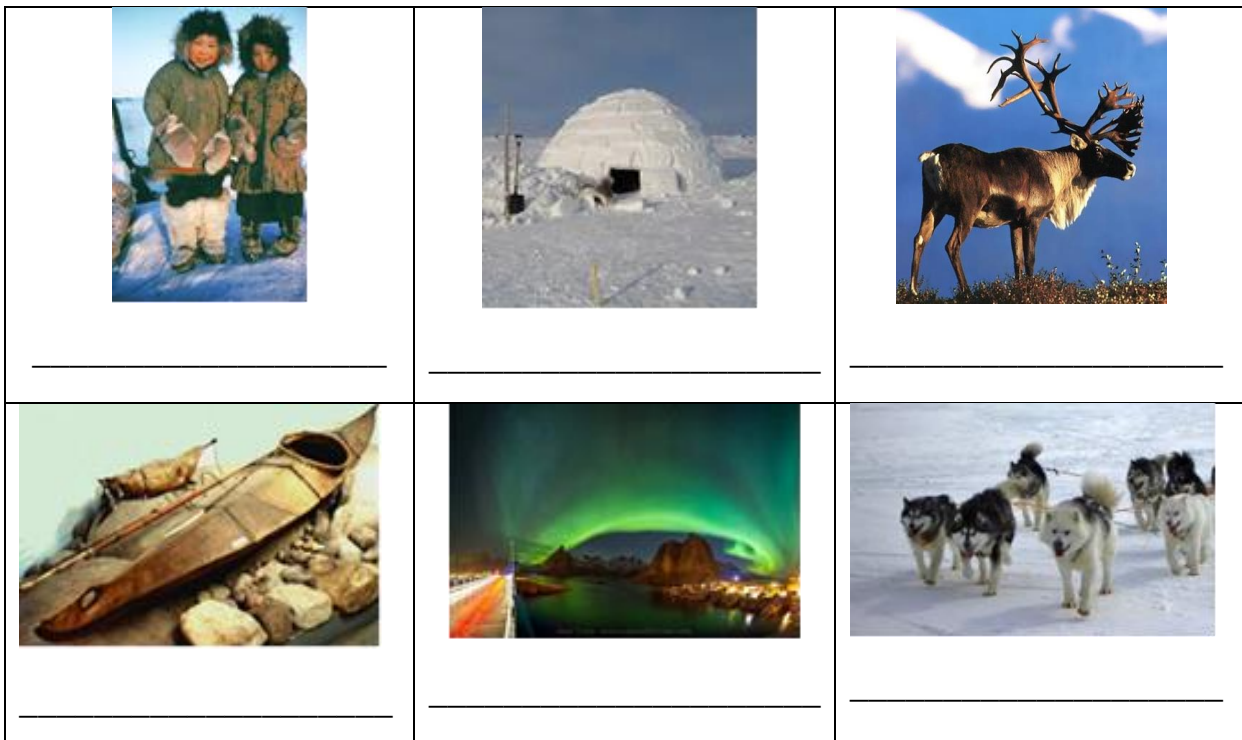
----- -- ----- ,

----- . _____ / 5 pont

4. Az eszkimók Kelet-Szibériától Alaszkán és Kanadán át Grönlandig húzó sarkvidéki területeken élnek. A következő képek hozzájuk kapcsolódnak.

Mit láttok az alábbi képeken? Írjátok a vonalra! _____ / 6 pont

5. A sarki fényt, más néven északi fényt évszázadok óta csodálja az ember. De vajon mi állhat e furcsa természeti jelenség mögött? Ha elolvassátok, ti is megtudjátok.

A jelenség megfigyelhető a Föld északi és déli sarkán is, késő ősztől kora tavaszig. Akkor jön létre, ha a Naptól érkező töltött részecskék kapcsolatba lépnek a Föld mágneses mezőjével.

Már 30.000 éves barlangrajzokon is feltűnik Franciaországban. Pierre Gassendi francia tudós nevezte el 1621-ben Aurora Borealisnak, a római hajnal istennő Aurora és az északi szél Borealis után.

Arisztotelész „ugró kecskének” nevezte, Galilei az észak hajnalának hívta. A középkori európai ember úgy hitte, hogy ezek a fények éhínséget vagy háborút jeleznek. Az őslakos amerikaiak égben táncoló isteneknek hitték őket, az oroszok pedig a sárkányok leheleteként emlegették. A sarki fény lehet mozdulatlan, pár másodperces időskálán pulzáló, vagy pedig másodpercenként 5-10 alkalommal vibráló. Különlegesen félelmetes a „lángoló sarki fény”, amikor a fényesség hullámok periodikusan alulról felfelé terjednek.

Válaszoljatok a következő kérdésekre!

_____ / 5 pont

- Mikor és hol figyelhető meg a sarki fény?

- Honnan érkeznek, és mivel lépnek kapcsolatba a töltött részecskék?

- Kik dokumentálták a jelenség létezését legkorábban?

- Ki nevezte el Aurora Borealis-nak?

Nemcsak az egyszerű embereket, de a tudósokat is foglalkoztatta a jelenség. Ki mit gondolt a sarki fénnel kapcsolatban, ki hogyan nevezte el? Kösd össze a kifejezéseket a személyekkel!

Galilei

sárkányok lehelete

Arisztotelész

ugró kecske

amerikaiak

éhínséget, háborút jelez

oroszok

égben táncoló istenek

európaiak

észak hajnala

_____ / 5 pont

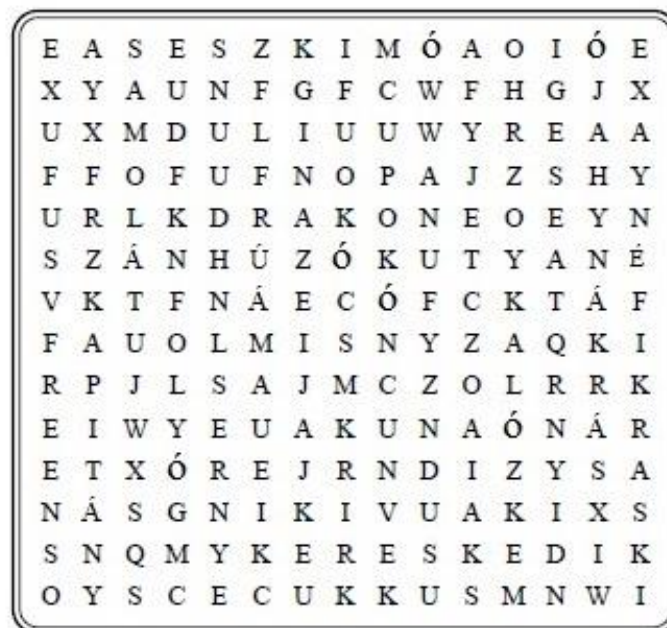
6. Igazak (I) vagy hamisak (H) a következő állítások? Írjátok a vonalra a választ!

- Napjainkban már nem élnek eszkimók. _____
- Az eszkimó szó jelentése: nyers húst evő. _____
- Az eszkimók találták fel a kenut, amit vadászat céljából használtak. _____
- Lappföld csak a mesékben létezik. _____
- A rénszarvasok fő tápláléka télen a zuzmó és a moha. _____

_____ / 5 pont

7. A vikingekhez és az eszkimókhoz kapcsolódó 14 szót rejt az alábbi táblázat. A szavak vízszintesen, függőlegesen és átlósan, jobbról balra, balról jobbra, lentől fölfelé olvasva is lehetnek. Ha sikerült megtalálnotok, keretezzétek be a szavakat!

_____ / 7 pont

8. Egy eszkimó egy kosár halat vitt a piacra. Az első vevő megvette a halak felét, a második a maradék harmadát, a harmadik a még megmaradt halak ötödét. A negyedik vevő elvitte a megmaradt nyolc halat.

- a) Hány hal volt a kosárban eredetileg?
- b) Hány halat vett a második vevő?
- c) Melyik vevő vásárolta a legkevesebb halat?.....

_____ / 6 pont

9. Felismeritek az alábbi dalrészleteket? A megfelelő szöveget írjátok a vonalra!

a,

b,

Miért kapcsolódik ez a két dal az ÉSZAK témához?

_____ / 5 pont

10. Az alábbi két kép között 10 eltérés található. Karikázzátok be a különbségeket!

____ / 5 pont

11. Készítsetek el egy viking- vagy eszkimó falut! Bármilyen anyagot felhasználhattok a készítés során. Fényképezzétek le, és e-mailben küldjétek el a verseny@abacusan.hu címre (Küldhettek több képet is, sőt, azt kérjük, dokumentáljátok a készítést, és arról is küldjétek képet! Az elkészült munkát is őrizzétek meg, mert a döntőbe bejutó csapatoknak be kell majd mutatniuk!)

____ / 7 pont